

Фещук Вікторія Вікторівна

здобувачка бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 231
«Соціальна робота»

Науковий керівник:

Сейко Наталія Андріївна, докторка педагогічних наук,
професорка, професорка кафедри соціальних технологій
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Приходячи до вищого навчального закладу, вчорашній учень опиняється в дуже некомфортній ситуації. У даного студента змінилося звичне для нього соціальне середовище, а на його місці сформувалося інше, а також зазнало змін становище цієї особи в співтоваристві, оскільки в школі він був старшим, а в ВНЗ став молодшим.

Також на даному етапі розпочинається процес включення першокурсника до нового соціального середовища й від того, наскільки вдало пройде адаптація студента в цьому соціальному середовищі, залежить, як швидко він почне повноцінно навчатися й як добре здасть першу сесію.

Термін “адаптація” використовується в широкому контексті. Це поняття означає процес пристосування тварин (в природному середовищі), індивіда (в суспільстві) або якоїсь системи до умов внутрішнього й зовнішнього впливу.

Відомо, що під час взаємодії людей з зовнішнім середовищем, під час біосоціогенезу утворювались та закріплювались життєві й адаптивні їх функції та можливості. Дані функції адаптації є фундаментальними потребами особистості й, у цьому значенні, є її базовими характеристиками. Ці функції прийнято об’єднувати у 4 групи:

- індивідуально-органічні функції;
- родові функції;
- когнітивно-праксиологічні функції;
- соціальні функції.

Наведені вище функції є сполучною ланкою таких понять, як “особистість” й “організм” [1]. Вони ж утворюють і фундаментальні потреби людей.

Виходячи з позиції українських дослідників, соціальну адаптацію студентів-першокурсників до умов вищого навчального закладу можна досліджувати як процес взаємодії першокурсника й соціального середовища вищого навчального закладу. Наприклад, за допомогою соціальних мереж, які, з одного боку, є активним засобом пристосування особи до деяких зовнішніх умов вищого навчального закладу, з іншого боку — активною взаємодією першокурсників й середовища ЗВО, в той час як студент не лише змінюється, для того, щоб відповідати вимогам соціального середовища, але і впливає на них, провокуючи цим самим зміни самого середовища.

Дану тему досліджували такі науковці, як: Дяченко М. І., Кабеле С. Г., Железняк Л. Ф., Єгоров А. Г., Карабейніков М. Р., Муцинов С. С., Петров В. П., Реан А. А., Феденко Н. Ф. тощо.

Мережа Інтернет у цілому й соціальні мережі, зокрема, є звичним для першокурсників середовищем. На сьогоднішній день як люди в цілому, так й окрема їх категорія - студенти проводять багато часу в соцмережах, застосовуючи дані ресурси для спілкування, як джерело інформації [2].

Середовище соціальних мереж активно розвивається — за минулі десять років обсяг користувачів мережі інтернет збільшився на п'ятсот сімдесят відсотків. Найбільш активними користувачами соцмереж є саме студенти-першокурсники.

За останні півроку закладам вищої освіти довелося швидко пристосовуватися до роботи у умовах війни. На перший план вийшла безпека й захист своїх студентів, а вже далі налагодження освітнього процесу, тобто поновлення діяльності.

Соціальні мережі відіграють центральну роль в сучасній кризовій комунікації. Їхню актуальність необхідно враховувати під час управління навчальним процесом. Це дає можливість пом'якшити перебіг кризової ситуації.

Враховуючи все вищенаведене, ми можемо стверджувати, що соцмережі при кризових ситуаціях пропонують 5 головних переваг:

1. Самостійне розміщення повідомлень студентом із своїм фреймуванням.
2. Діалог та взаємодію студентів і викладачів.
3. Швидке поширення інформації.
4. Підтримку відносин із громадою методом вирішення проблем й питань.
5. Реагування на кризи у деякому каналі.

Таким чином, вважаємо, що буде доцільним створювати групи в соціальних мережах, які виконують певне функціональне навантаження, а саме:

- першокурсник має можливість поставити будь-яке запитання, отримати відповідь на нього, взяти участь у обговоренні. Інакше кажучи, необхідна «альтанка».
- По-друге, першокурсника необхідно долучити до діяльності, надати йому можливість відчувати себе рівноправним учасником певної події, яка проходить в вищому навчальному закладі, частиною соціальної групи.

Розглянемо другий аспект цієї проблеми, а саме, залучення студентів до діяльності. Власне діяльність є умовою успішної адаптації студента, причому первинною формою діяльності є її спільне, тобто колективне виконання. На основі спільної діяльності формується індивідуальна діяльність безлічі суб'єктів. Формування індивідуальної діяльності виконується у результаті інтеріоризації [3].

Упродовж першого місяця навчання, тобто у вересні з першокурсниками активно працюють куратори. Першокурсники увесь час беруть участь в спільних заходах та спільній діяльності.

Оскільки сьогоднішні першокурсники «живуть» в соціальних мережах, таких як: Facebook, Instagram, Viber, Telegram, розсилку та актуальну для них інформацію вони отримують негайно, що є дуже важливим психологічним моментом адаптації студентів в умовах воєнного стану, оскільки студенти не завжди мають змогу прийти до ЗВО за необхідною інформацією. Таким чином, за допомогою соцмереж інформація до студента доходить сама, нагадуючи, що він не один, а є учасником групи.

На підставі всього вищенаведеного ми можемо стверджувати, що соціальні мережі на сьогоднішній день в умовах російської агресії є ефективним засобом отримання інформації для студента та нагадування для нього, що він є частиною групи.

Література:

1. Лобанова А.С. Феномен соціальної мімікрії. Київ: Ін-т соціології НАН України, 2004. 300 с.
2. Parsons T., Smelser N. Economy and Society. New York: The Free Press, 1956.
3. Parsons T., Bales R., Shils E. Working Papers in the Theory of Action. New York: Free Press, 1953.
4. Philips L., Human Adaptation and His Failures. Academic Press, N-Y & London, 1968.